

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

กระบวนการข้ามรัฐจีนที่ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจสังคมต่อชุมชนคนลาวในบ่อเต็น

Socio-Economic Impact and the Adaptation of Boten people under

Chinese Transnationality

โดย

ศิวริน เลิศภูษิต

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประเภททุนนักวิจัยรุ่นใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2554

พ.ศ. 2557

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง กระบวนการข้ามรัฐจีนที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนคนลาวในบ่อเต็น ใช้แนวคิดโลกาภิวัตน์และแนวคิดเรื่องรัฐกับอำนาจและการพัฒนาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษากระบวนการข้ามรัฐและการขยายตัวของอิทธิพลจีนในลาว 2. เพื่อศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจสังคมต่อคนในชุมชนบ่อเต็นจากกระบวนการข้ามรัฐและการขยายตัวของอิทธิพลรัฐจีน โดยใช้แนวคิดโลกาภิวัตน์ในการอธิบายกระบวนการข้ามรัฐและการขยายตัวของอิทธิพลจีนในลาว ในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่เร่งรัดให้การพัฒนาเข้าถึงพื้นที่ห่างไกลได้มากขึ้น การไหลเวียนของเงินทุน เทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารและการข้ามพรมแดนเป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้อิทธิพลของทุนเอกชนจีนขยายตัวเข้าไปยังประเทศลาวอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้รัฐบาลลาวเองก็มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากความเป็นประเทศด้อยพัฒนาที่สุด (LDC) ก็อาศัยความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์และความสดใหม่ของทรัพยากรธรรมชาติของตนเองในการส่งเสริมให้ต่างชาติรวมทั้งจีนเข้ามาลงทุนในด้านต่างๆในลาว

แนวคิดเรื่องรัฐกับอำนาจรัฐและการพัฒนาเป็นแนวคิดที่ใช้ในการอธิบายความเฉพาะตัวของระบบเศรษฐกิจ การเมืองและการบริหารจัดการของรัฐลาว ความล้มเหลวของเศรษฐกิจลาวภายใต้อุดมการณ์สังคมนิยมสุดขั้วเป็นเหตุให้รัฐบาลพรรคเดียวของลาวปรับเปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องเหมาะสมกับระบบโลก รัฐบาลลาวตัดสินใจนำเอาระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและเสรีนิยมเข้ามาใช้ ซึ่งได้รับผลตอบรับกลับมาเป็นไปในทางบวก คือ เศรษฐกิจลาวเริ่มขยายตัว ปัญหาความขาดแคลนภายในประเทศเริ่มลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม ลาวยินยอมให้เปิดเสรีด้านเศรษฐกิจเท่านั้น และยังคงควบคุมระบบการเมืองแบบสังคมนิยมภายใต้การนำของรัฐบาลพรรคเดียวมาโดยตลอด การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจนอกจากจะส่งผลดีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังเป็นผลดีต่อการใช้อำนาจของรัฐในการเข้าไปแทรกแซงและเข้าถึงพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติที่ห่างไกลอำนาจรัฐ การพัฒนาให้กับลาวนี้เป็นสิ่งที่สร้างความชอบธรรมให้อำนาจรัฐขยายตัวและเข้มแข็งมากขึ้น

แนวคิดชุดที่ 2 นี้ยังถูกใช้ในการอธิบายโครงสร้างอำนาจรัฐและความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชน และรัฐกับเอกชน การพัฒนานอกจากจะส่งผลดีในด้านเศรษฐกิจยังได้ส่งผลในแง่ลบต่อกลุ่มชาวบ้านในฐานะผู้ถูกกระทำจากการแทรกแซง และยึดครองความเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติโดยรัฐ และการอาศัยระบบทุนนิยมในการเข้ามาครอบครองสิทธิการใช้ประโยชน์จากพื้นที่และทรัพยากรใน

พื้นที่ของภาคเอกชน กรณีศึกษาในที่นี้คือบ้านบ่อเต็นซึ่งรัฐเข้ามามีคํ้าครองอำนาจในการใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่บ้านบ่อเต็น โดยอาศัยวาทกรรมการพัฒนาและการนิยามพื้นที่ว่าเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจ เกิดการกำหนดขอบเขตทางเศรษฐกิจขึ้นเรียกว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็น ชาวบ้านถูกเบียดขับให้ออกไปจากพื้นที่อาศัยของตนเอง ต้องไปอาศัยในถิ่นที่อยู่แห่งใหม่และไม่ได้รับการชดเชยและเยียวยาจากรัฐอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ชาวบ้านกำลังจะถูกย้ายถิ่นอาศัยอีกรอบจากโครงการพัฒนาอีกชุดหนึ่ง คือ โครงการ High Speed Train หรือโครงการรถไฟความเร็วสูง โครงสร้างอำนาจเช่นนี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของอำนาจรัฐบารพคเดียวที่ปฏิบัติต่อประชาชนของตน และภายใต้วาทกรรมการพัฒนา ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านนั้นเป็นคํ้าตอบด้านหนึ่งของการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมและขาดการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม

Abstract

This research is about Socio-Economic Impact and the Adaptation of Boten people under Chinese Transnationality. Its aims are first to find out the transnational issues and the influences of Chinese capital in Laos and secondly, to study the socio-economic impact on Boten people. This research uses qualitative research methodology by gathering information from documents and field research. The concept of Globalization is used to describe the phenomena of transnational procedure and the expansion of Chinese influences in Lao, as the globalization process is the factor that tightened and fastened the developing activities to come across the periphery spaces. The flow of capital, technology, communication and cross border traveling is parts of what have pushed the Chinese private fund to expand rapidly into Lao PDR. Meanwhile, the Lao government's vision aims to develop its country to quit the Least Developing Country status. It relies on its advantages in geography and the fertilize natural resources to promote the foreign investment, including China, in Lao.

The concept of state, the state power and development is implied to clarify the specific structure of Lao's economic, politics and public management. The failure of Lao economy under socialist ideology was one of the main factors that pressured on the Lao one-party government to revise its economic strategy. Lao government decided to open its country to Capitalism and Liberalism which feedback in positive way. Lao economy was starting to grow up and the domestic deficient problem seems to be slow down. Nevertheless, the government allowed only the openness of economy, not politics. Liberalism was not activated in political issue as Lao politic is still in socialism regime. The economic openness is not only affected the growth of Lao macro economy, it also resulted in the expansion of state power into the spaces that once were out of the state power. To sum up, development activities in Lao legitimized the expansion and the strength of the state power.

The power relation between state and citizen, state and private sector and the state power's structure is explained with the concept of state, the state power and development. Even development in Lao initiated its economy however it did cause some negative affect to some people who is the victim of the state power's expansion and of the natural resources' possess of the private sector. Boten is a case study where the state slowly hegemonies the space by identifying the space as a potential border location. Boten, after reterritorialization, was then known as "Boten Special Economic Zone". Boten people were forced to move out to a new place where there is no land for paddy field and there is inadequate reparation. Moreover, the high speed train, new development project, will be constructed in the near future on the land where Boten people now live, they have to migrant again soon. This power structure is just one of the case studies which reflect the state's power and its action. The negative effect on Boten people is a part of the answers of unequal development and the lack of people's participation.